

Het monumentale bomenbeleid ter inzage

Stadsdeel Slotervaart
2008

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Uitgangspunten	3
Adviescommissie Monumentale Bomen	3
Beoordelingscriteria	4
Voorwaarden	4
Samenstelling van de adviescommissie	5
De secretaris	5
Beheer, onderhoud en bescherming	5
Indicatie kosten	6
Communicatie met bewoners	6
Interne communicatie	7
Besluitvorming	7

Inleiding

Bomen zijn van groot belang in een stedelijke omgeving.

De aanwezigheid van bomen draagt bij aan de leefbaarheid (bv. verfraaiing van de leefomgeving, architectonisch aspect), aan de gezondheid (bv. luchtkwaliteit, herstel van stress) en ze hebben een economische functie (waardeverhoging woningen in de omgeving). Daarnaast hebben ze een hoge natuurwaarde (voor mens én dier).

De meest bijzondere bomen worden extra beschermd. Een boom kan om diverse redenen bijzonder zijn, bijvoorbeeld vanwege zijn leeftijd, zijn esthetische waarde, enz...

Deze bomen krijgen het predicaat 'monumentale boom'. Een monumentale boom kan een solitaire boom zijn of een bomengroep.

In de Kapverordening 2006 – door de stadsdeelraad in maart 2006 vastgesteld – is gesteld dat het Dagelijks Bestuur een lijst van 'waardevolle houtopstanden' opstelt. Tevens is opgenomen dat het Dagelijks Bestuur een adviescommissie instelt en dat ze aangaande de adviescommissie een reglement opstelt.

De lijst 'waardevolle houtopstanden' zal voortaan de monumentale bomenlijst worden genoemd.

In de Groenvisie 2007-2020 wordt naast monumentale bomen ook gesproken over waardevolle bomen. Waardevolle bomen zijn de bomen die in het Groencompensatiebeleid 2006 worden aangewezen als 'categorie A en B bomen met (ondergrondse) beschermingsmaatregelen'. Deze beschermingsmaatregelen zijn niet getroffen met de intentie elke waardevolle boom uit te laten groeien tot een monumentale boom, maar om de boom voldoende ondergrondse ruimte te geven zodat hij tot volle wasdom kan komen. Bij de evaluatie van zowel het Groencompensatiebeleid, de Kapverordening en het Kapvergunningenbeleid zal gelet worden op een eenduidig gebruik van de termen waardevolle en monumentale bomen.

Uitgangspunten

Het opstellen van een monumentaal bomenbeleid valt onder de verantwoordelijkheid van stadsdelen. De centrale stad streeft echter de totstandkoming van een monumentale bomenlijst voor heel Amsterdam na. Dit wil ze bereiken door het samenvoegen van de lijsten van alle stadsdelen. Het heeft dan ook de voorkeur om te werken met gemeenschappelijke uitgangspunten, zijnde:

- Gebruik van dezelfde beoordelingscriteria
- Dezelfde gegevens verzamelen en op dezelfde manier documenteren
- Aanpak en werkwijze op elkaar afstemmen omdat beoordeling toch onderhevig is aan subjectiviteit.

Het opstellen van een monumentale bomenlijst is overeenkomstig het doel van de Bomenstichting¹. De lokale lijsten worden toegevoegd aan de landelijke lijst en zo ontstaat een netwerk van monumentale bomen in Nederland. De landelijke lijst bevat momenteel ca 10.000 objecten (solitaire bomen, bomengroepen of lanen).

Adviescommissie Monumentale Bomen

Om te kunnen komen tot een lijst monumentale bomen, dient er eerst een Adviescommissie Monumentale Bomen te worden benoemd. Deze - ambtelijke - adviescommissie krijgt als primaire taak de monumentale bomen in de openbare ruimte te beoordelen.

Voor het opstellen van de eerste lijst zal een lijst bomen ter beoordeling aan de adviescommissie worden voorgelegd. Deze lijst kan zowel bomen in het openbaar groen bevatten als particuliere bomen. Zowel beheerders van het stadsdeel als bewoners kunnen bomen voordragen voor de monumentale status. Aangaande de particuliere bomen geldt dat deze kunnen worden voorgedragen

---

¹ De landelijke Bomenstichting wil zorg en respect voor bomen bevorderen en doet dat vooral door het geven van voorlichting en onafhankelijke adviezen aan eigenaren, beheerders en belangengroepen van bomen. De Bomenstichting beheert tevens het landelijk Register monumentale bomen en het daaraan gekoppelde Bomenfonds. Aanvullend op dit Register, dat monumentale bomen bevat van landelijk belang, ziet de Bomenstichting graag dat gemeenten een lijst opstellen met monumentale bomen die van plaatselijk belang zijn.

zonder toestemming van de juridische eigenaar. Wanneer de tuin kleiner is dan 100m², wordt deze te klein geacht voor een monumentale boom, mede gezien het feit dat voor bomen in een dergelijk formaat tuin geen vergunningsplicht bestaat. De eigenaar van de boom dient geïnformeerd worden over het feit dat zijn boom op de lijst staat, zodat hij daarop kan reageren. Bewoners zullen middels een oproep in de Westerpost worden aangespoord hun voorstellen in te dienen.

Na vaststelling van de monumentale bomenlijst door het Dagelijks Bestuur – waarbij belanghebbenden de mogelijkheid hebben om formeel bezwaar aan te tekenen tegen het besluit - beheert de adviescommissie de lijst en zorgt er tevens voor dat deze actueel blijft. Hiertoe zal de adviescommissie jaarlijks bijeenkomen. De secretaris draagt zorg voor zowel de interne als externe bekendmaking van de lijst en jaarlijkse actualisatie.

Daarnaast geeft de adviescommissie ook advies over het beheer en onderhoud van de monumentale bomen, inclusief het benodigde budget. Gelijktijdig met het voorleggen van de monumentale lijst zal de adviescommissie een voorstel doen waarin beschreven wordt hoe de monumentale bomen beschermd en onderhouden dienen te worden en welke financiële consequenties hieraan verbonden zijn.

Beoordelingscriteria

Ter beoordeling van de bomen is een formulier ontwikkeld dat door de commissie gebruikt dient te worden. Voorzien van een foto en motivatie van de adviescommissie zal dit formulier de basis vormen voor de vastligging van de boom in het systeem.

Het te hanteren formulier is als bijlage bijgevoegd.

Om te bepalen of een boom monumentaal is of niet, zijn beoordelingscriteria noodzakelijk.

Een boom dient minimaal aan twee van de criteria te voldoen. Voor een positieve beoordeling dient er bij voorkeur een unaniem besluit of een meerderheid van de stemmen² van de adviescommissie te zijn.

1. de esthetische en belevingswaarde van een boom:
  - a. door verschijning (omvang, grootte en/of locatie) beeldbepalend;
  - b. grote landschappelijke waarde;
  - c. de boom heeft een zeer speciale betekenis voor de omliggende wijk of buurt, wordt algemeen als bijzonder, zeldzaam en mooi ervaren.
  - d. de boom is onvervangbaar voor het karakter van de omgeving.
2. de cultuurhistorische waarde van een boom:
  - a. dit zijn bijvoorbeeld herdenkingsbomen (gepland naar aanleiding van een belangrijke, gedenkwaardige gebeurtenis)
  - b. of een boom geadopteerd door een school;
  - c. de boom is verweven met de geschiedenis van de omgeving
  - d. of de boom heeft een bijzondere, boomtechnisch verantwoorde, snoeivorm of (natuurlijke) groeivorm.
3. de natuurwetenschappelijke en ecologische waarde van een boom:
  - a. de boom biedt plaats aan bijzondere planten of dieren.
  - b. de boom maakt deel uit van een belangrijke (ecologische) verbindingroute.
4. de dendrologische waarde van een boom: de boom is een zeldzaam voorkomend geslacht, soort, variëteit of ras;

Voorwaarden

Bij de beoordeling zijn ook een aantal voorwaarden van belang.

1. de leeftijd³ van een boom: deze is minimaal 35 jaar oud.
2. de boom moet in een dermate conditie verkeren dat de boom naar verwachting nog zeker 10 jaar blijft staan.

---

² De adviescommissie dient te waken voor subjectiviteit, aangezien de formulering van de criteria daar de ruimte voor biedt.

³ Voor het bepalen van de leeftijd wordt uitgegaan van het (geschatte) plantjaar, aangezien dit vaak beter te achterhalen is dan het kiemjaar van de boom.

3. de standplaats van de boom moet goed zijn of binnen een acceptabel bedrag te realiseren zijn.
4. voor een herdenkingsboom of adoptieboom kan een uitzondering gemaakt worden aangaande de leeftijdseis van 35 jaar.
5. de boom betreft een duurzame soort (een boom met een lange levensduur, zoals bijvoorbeeld eik, beuk, es,..)

Samenstelling van de adviescommissie

De adviescommissie valt onder de ambtelijke verantwoordelijkheid van het sectorhoofd Stadsdeelwerken en rapporteert aan het Dagelijks Bestuur. De adviescommissie bestaat uit een voorzitter en vier leden en wordt ondersteund door een ambtelijke secretaris.

Er worden twee plaatsvervangende leden benoemd.

De secretaris

De secretaris draagt zorg voor de administratieve afhandeling van de aanvragen tot monumentale bomen (ook de contacten naar belanghebbenden), het aanpassen van de lijst, publicatie van de voorgenomen bomenlijst tbv inspraak, organiseren en verslaglegging van de vergaderingen en overig contact met de leden.

Indien noodzakelijk kan een vervanging van de secretaris worden aangewezen door het hoofd Beheer Openbare Ruimte.

Beheer, onderhoud en bescherming

De monumentale status van een boom is niet vrijblijvend.

Extra bescherming- en onderhoudsmaatregelen moeten deze bomen zolang mogelijk behouden.

Daarnaast mag een monumentale boom niet gekapt worden, tenzij er zeer zwaarwegende redenen zijn als ziekte of dat de boom acuut gevaar oplevert.

Beheer- en onderhoudsmaatregelen

Van elke boom moet de staat van de boom worden bekeken.

Vervolgens moet duidelijk worden:

- welke incidentele beheermaatregelen nodig zijn om de groeiomstandigheden en gezondheidstoestand van de boom te optimaliseren;
- Welke structurele beheermaatregelen nodig zijn;
- Welke kosten aan beide maatregelen verbonden zijn; de incidentele kosten worden uit de eigen begroting gefinancierd. Voor de structurele kosten wordt een beroep gedaan op de voorziening 'Financiële compensatie bomen'.

Beide maatregelen worden in het beheersysteem vastgelegd, incl. richtlijnen voor de beheerders. Ook is het van belang de monumentale bomen regelmatig te schouwen, waarbij een frequentie van eens per twee jaar kan worden aangehouden. Ook particuliere eigenaren hebben deze verplichting. Het stadsdeel zal de particuliere bomen in de schouw meenemen en de resultaten van de schouw aan de eigenaar kenbaar maken.

De eigenaar van een boom die vermeld staat op de lijst monumentale bomen is verplicht het Dagelijks Bestuur onmiddellijk mededeling te doen van eigendomsoverdracht van de boom, het geheel of gedeeltelijk tenietgaan van de boom of de dreiging dat de boom geheel of gedeeltelijk teniet kan gaan.

Bescherming

Een monumentale boom moet een dusdanige bescherming krijgen, dat hij ook de status behoudt. Onderstaande maatregelen dienen genomen te worden:

- Voor een kapaanvraag van een monumentale boom dient de adviescommissie advies te geven; de (nood)kapvergunning wordt alleen dan verleend wanneer de openbare veiligheid in geding komt door de slechte conditie van de boom of bij ziekte van de boom;
- De monumentale bomen vallen buiten het Groencompensatiebeleid omdat ze in principe niet

- gekapt mogen worden;
- In het kapvergunningenbeleid 2006 moet de 'categorie 1', zijnde bomen van een hoogwaardige kwaliteit, bepaald door de monumentale status of de standplaats binnen de hoofdstructuur, vervangen worden door:
    - Categorie monumentaal, zijnde de bomen die opgenomen zijn op de monumentale bomenlijst en mogen derhalve niet gekapt worden;
    - Categorie A, zijnde de bomen met een hoogwaardige status, bepaald door een standplaats binnen het structuurgroen of door een standplaats buiten het structuurgroen, maar met een vrije omgevingsruimte van 31 m².
  - Ook de categorie 2 en 3 moeten in het kapvergunningenbeleid 2006 vervangen worden door categorie B en C, aangezien er dan eenzelfde aanduiding wordt gebruikt als in het Groencompensatiebeleid.
  - Voorschriften voor boombescherming opnemen in de bouwverordeningen. In iedere bouwvergunning worden voorschriften opgenomen zodat voorkomen kan worden dat bomen tijdens de werkzaamheden worden beschadigd (zowel fysieke schade als schade door te grote wijzigingen van de grondwaterstand).

Zoals al eerder aangegeven, zal de adviescommissie een voorstel doen waarin beschreven wordt hoe de monumentale bomen beschermd en onderhouden dienen te worden en welke financiële consequenties hieraan verbonden zijn.

Indicatie kosten

Aangezien het nog niet duidelijk is hoeveel bomen de status monumentaal zullen krijgen en wat hun conditie is, kunnen de incidentele kosten (de inhaalslag) slecht ruw geschat worden. Voor het eerste jaar worden de inventarisatie- en aanloopkosten geraamd op € 15.000,-. Deze kosten zullen uit de eigen begroting worden gefinancierd.

Voor de indicatie van de kosten voor de structurele onderhoudsmaatregelen wordt uitgegaan van ongeveer € 105,- per boom per jaar, inclusief een tweejaarlijkse schouw. Om de aanvraagdrempel tot monumentale boom te verlagen, zullen de kosten (zowel de eventuele kosten voor de inhaalslag als de structurele kosten) aangaande particuliere bomen gedragen worden door het stadsdeel. Dit in tegenstelling tot wat in artikel 10, lid 2 van de Kapverordening 2006 staat. Daarin wordt gesteld dat de adviescommissie het Dagelijks Bestuur adviseert over het verstrekken van subsidie ten behoeve van waardevolle houtopstanden.

De structurele kosten zullen gefinancierd worden uit de voorziening 'Financiële compensatie bomen'.

Communicatie met bewoners

Bewoners van het stadsdeel worden actief betrokken bij het inventarisatie gedeelte van de monumentale bomen. Ze zullen gevraagd worden om bomen voor te dragen waarvan ze vinden dat ze de monumentale status verdienen. De voorstellen van de bewoners moeten duidelijk geformuleerd worden. Hiertoe zal een duidelijke leidraad voor de bewoners opgesteld worden waarin criteria en voorwaarden omschreven staan. De aanvrager krijgt vervolgens een brief wanneer zijn voorstel door de adviescommissie wordt behandeld. Na beoordeling ontvangt de aanvrager van de secretaris van de adviescommissie een brief met de uitslag. Indien het voorstel niet is overgenomen, zal de reden hiervoor in de brief vermeld worden. De aanvrager kan hierop zijn zienswijze indienen.

Jaarlijks zullen de wijzigingen in de monumentale bomenlijst gepubliceerd worden op de website van stadsdeel Slotervaart en in de Westerpost.

Interne communicatie

Om een monumentale boom ook de extra bescherming te bieden die hij verdient, is het van belang dat alle partijen met de monumentale status van de boom bekend zijn. De monumentale lijst en de jaarlijkse aanpassing ervan zullen op intranet worden geplaatst en aan de verschillende sectoren

worden gestuurd.

Besluitvorming

Na de benoeming van de leden van de adviescommissie en het vaststellen van het reglement door het Dagelijks Bestuur kan de adviescommissie met haar werkzaamheden aanvangen:

- er zal een monumentale lijst aan het Dagelijks Bestuur worden voorgelegd ter vaststelling; belanghebbenden kunnen hierop formeel bezwaar aantekenen;
- er wordt een voorstel voor beheer, onderhoud en bescherming aan het Dagelijks Bestuur voorgelegd;
- eens per jaar zal de geactualiseerde lijst aan het Dagelijks Bestuur worden voorgelegd;